

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	5
İÇİNDEKİLER	7
TABLOLAR DİZİNİ	11
ŞEKİLLER DİZİNİ	15
KISALTMALAR	17

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ	21
-------------	----

İKİNCİ BÖLÜM

GÖÇ VE ULUSLARARASI GÖÇ KAVRAMLARI

2.1. Göç.....	39
2.2. Göçün Nedenleri ve Türleri	46
2.2.1. İç Göç.....	47
2.2.2. Dış/Uluslararası Göç	48
2.3. Tarihsel Perspektifte Uluslararası Göç	49
2.3.1. Düzenli/Düzensiz Göç.....	51
2.3.2. Bireysel/Kitlesel (Toplu) Göç	55
2.3.3. Gönüllü/Zorunlu Göç.....	57
2.4. Uluslararası Koruma ve Uluslararası Göç İlişkin Kavramlar	58
2.4.1. Göçmen	61
2.4.2. Mülteci	63
2.4.3. Sığınmacı	66
2.4.4. Geçici Korunan	67
2.5. Uluslararası Hukuk Açısından Göçmen, Mülteci, Sığınmacıya İlişkin Evrensel ve Bölgesel Düzenlemeler	70
2.5.1. Milletler Cemiyeti Dönemi Mülteci Kavramına Bakış.....	71
2.5.2. Birleşmiş Milletler Döneminde Mültecilere İlişkin Düzenlemeler	73
1951 Cenevre Sözleşmesi (Mültecilerin Hukuki Durumuna İlişkin).....	75
1967 New York Protokolü (Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin)	79

1954 Tarihli Vatansız Kişilerin Hukuki Durumuna Ait Birleşmiş Milletler Sözleşmesi.....	81
2.5.3. 1969 Tarihli Afrika Birliği Örgütü (ABÖ) Sözleşmesi.....	83
2.5.4. 1984 Cartegana Deklerasyonu (Mülteciler Bildirgesi)	84
2.5.5. 1994 Arap Devletlerinde Mültecilerin Durumunu Düzenleyen Sözleşme	85
2.5.6. 1977 Avrupa Konseyi Ülkesel Sığınma Bildirisi ve 2001 Sığınma Talebi Direktifi.....	86
2.6. Avrupa Birliği (AB) Mevzuatında Göç Problemi	88
2.6.1. Tarihsel Süreç.....	88
2.6.2. 1997 Amsterdam Anlaşması	97
2.6.3. 1999 Tampere Programı	100

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRK HUKUKU'NDA MÜLTECİ VE SİĞINMACI KAVRAMLARI VE GÖÇ POLİTİKASI

3.1. Tarihsel Süreç	108
3.2. Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Öncesi Göç Mevzuatı.....	115
3.3. Yabancılar Ve Uluslararası Koruma Kanunu Sonrası Göç Mevzuatı Ve Uluslararası Koruma Modelleri.....	122
3.3.1. Yabancı.....	126
3.3.2. Bireysel Sığınma Modelleri	129
Mülteci.....	129
Şartlı Mülteci.....	131
İkincil Koruma Statüsü	131
3.3.3. Kitlesele Sığınma ve Geçici Koruma Yönetmeliği	133
Sığınmacı ve Kitlesele Sığınma	133
Geçici Koruma Kavramı.....	137
3.4. Türkiye'de Geçici Koruma ve Suriyelilerin Hukuki Statüsü.....	150
3.4.1. Geçici Koruma Statüsü.....	150
3.4.2. Geçici Koruma Yönetmeliği.....	156
3.4.3. Geçici Korumanın Sona Erdirilmesi	161
Geri Göndermeme İlkesi	162
Gönüllü Geri Dönüş.....	166
Geri Kabul Anlaşması	168

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE SİĞİNMACILARIN ÇALIŞMA HAYATINDAKİ DÜZENLEMELER, UYGULAMALAR VE SORUNLAR

4.1. Çalışma Hakkı ve Niteliği	174
4.2. Uluslararası Hukuk Düzenlemeleri Ve Çalışma Hakkı	177
4.2.1. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinde Çalışma Hakkı	177
4.2.2. 1951 Tarihli Cenevre Sözleşmesi'nde Çalışma Hakkı.....	177
4.2.3. Birleşmiş Milletler Ekonomik Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi'nde Çalışma Hakkı.....	179
4.2.4. Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşme	181
4.2.5. ILO Normlarında Çalışma Hakkı (Uluslararası 29, 97, 105, 143, 158 Sayılı Çalışma Sözleşmeleri).....	183
4.3. Avrupa Konsey Mevzuatında Çalışma Hakkı	189
4.3.1. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde Çalışma Hakkına İlişkin Hükümler.....	191
4.3.2. Avrupa Sosyal Şartında Çalışma Hakkı.....	193
4.3.3. Göçmen İşçilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Avrupa Sözleşmesi.....	196
4.3.4. Avrupa İkamet Sözleşmesi	198
4.3.5. Avrupa Birliği Konsey Yönergesi	200
4.4. Türkiye'de Yabancıların Çalışma Hakkına İlişkin Hukuki Düzenlemeler	201
4.4.1. 1982 Anayasası'nda Çalışma Hakkı	202
4.4.2. 6735 Sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu'nda Çalışma Hakkı (UİK)	205
Uluslararası İşgücü Kanunu Uygulama Yönetmeliği (UİKY)	208
Turkuaz Kart Yönetmeliği (TKY)	210
4.4.3. Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu'nda Çalışma Hakkı (DYYK)	213
Doğrudan Yabancı Yatırımcılar Kanunu Uygulama Yönetmeliği (DYYKUY)	216
Doğrudan Yabancı Yatırımlarda Yabancı Uyruklu Personel İstihdamı Hakkında Yönetmelik (İstihdam Hakkı Yönetmeliği)	218
4.4.4. Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nda Çalışma Hakkı (YUKK).....	220
Genel Olarak.....	220
Uluslararası Korunanların Çalışma Hakkı/Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi ve Uluslararası Koruma Statü Sahibi Kişilerin Çalışmasına Dair Yönetmelik (UKÇY)	227
Geçici Korunanların Çalışma Hakkı/Geçici Koruma Sağlanan Yabancıların Çalışma İzinlerine Dair Yönetmelik	230
4.5. İşgücü Piyasası'nda Suriyelilerin Karşılaştıkları Sorunlar	247

BEŞİNCİ BÖLÜM**SURİYELİLERİN İŞ PİYASASINA ERİŞİMLERİ VE İZMİR UYGULAMASI**

5.1. Araştırmanın Konusu ve Amacı.....	256
5.2. Araştırmanın Yöntemi ve Kapsamı.....	257
5.2.1. Araştırmanın Ana Kitleleri ve Örneklemi	261
5.2.2. Verilerin Analizi.....	262
5.2.3. Araştırmanın Kısıtlaması	263
5.3. Araştırma Bulguları	263
5.3.1. Güvenirlik Analizi Bulguları	264
5.3.2. Katılımcıların Demografik, Sosyo-Kültürel ve Sosyo-Ekonomik Özelliklerine İlişkin Bulgular	264
5.3.3. Hipotez Testlerine İlişkin Bulgular	281
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	309
KAYNAKÇA.....	331

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1	AB’de Ortak Göç Politikaları Oluşturmaya Çalışan Başlıca Antlaşmalar	103
Tablo 2	Türkiye’de Suriyeli Geçici Korunanların Yıllara Göre Dağılımı (01.10.2020 tarihi itibarı ile).....	114
Tablo 3	Yabancılar ve Uluslararası Kanun öncesinde Türkiye’de Göç Düzenlemeleri ve Uluslararası Koruma	120
Tablo 4	Türkiye’den Üçüncü Ülkelere Yerleştirme.....	143
Tablo 5-	Birebir Formülü Kapsamında Avrupa’ya Gönderilen Suriyeliler.....	144
Tablo 6	Yabancıların Ülkelere Giriş, İkamet Ve Çalışmaları Arasındaki İlişki	223
Tablo 7	Yıllar ve İzin Türlerine Göre Yabancılar Verilen Çalışma İzin Sayısı.....	226
Tablo 8	Yabancılar Verilecek Çalışma İzin Belgesi Harcı	235
Tablo 7	Geçici Korunanların Yaş ve Cinsiyeti.....	237
Tablo 10	Avrupa’da IMF Verilerine Göre Bazı Ülkelerdeki Kayıtdışılık Oranı ve Miktarı	243
Tablo 11	İzmir’de Kayıtlı Suriyeli Nüfusu.....	255
Tablo 12	Kesikli ve Sürekli Verilerde Ana Kitle Sayısına Göre Örneklem Büyüklükleri.....	262
Tablo 13	Güvenilirlik Analizi	264
Tablo 14	Katılımcıların Cinsiyet ve Yaş Aralığı Değişkenlerine İlişkin Frekans Dağılımı.....	265
Tablo 15	Katılımcıların Türkiye’ye Geldikleri Tarih ve Suriye’de Yaşadıkları Şehirlere İlişkin Frekans Dağılımı.....	268
Tablo 16	Katılımcıların Eğitim Durumları ve Çocuk Sayılarına İlişkin Frekans Dağılımı.....	269
Tablo 17	Katılımcıların Hizmetlerinden En Çok Faydalandığı Kurumlara İlişkin Frekans Dağılımı	270
Tablo 18	Katılımcıların Statüleri Hakkında Bilgi Edindiği Kaynaklara İlişkin Frekans Dağılımı	272
Tablo 19	Katılımcıların Çalışma Hayatlarına İlişkin Bulgular.....	273
Tablo 20	Katılımcıların Suriye’de ve Türkiye’de Yaşadıkları Dönemlerde Faaliyet Gösterdikleri İş Alanlarına İlişkin Frekans Dağılımı	274
Tablo 21	Aynı Hanede Yaşayan Bireylerin Hangi Yakınlarının İş Hayatında Faaliyet Gösterdiğine İlişkin Frekans Dağılımı	277

Tablo 22	Katılımcıların İş Yeri Sahipleri ve Gelir Miktarlarına İlişkin Frekans Dağılımı	277
Tablo 23	Katılımcıların Sahip Oldukları Gelir Kaynaklarına İlişkin Bulgular.....	278
Tablo 24	Katılımcıların Diğer Suriyelerden Aldıkları/Almadıkları Desteklere İlişkin Bulgular.....	278
Tablo 25	Katılımcıların İzmir’i Tercih Etmelerinin Nedenlerine İlişkin Frekans Dağılımı	280
Tablo 26	Katılımcıların Gelecek Planlarına İlişkin Frekans Dağılımı	281
Tablo 27	Katılımcıların Suriye’dekiyle İlgili Bir İşe Sahip Olma İstatistikleri.....	281
Tablo 28	Bağımsız Örneklemeler İçin t Testi (Independent samples t test) Sonuçları	282
Tablo 29	Bağımsız Örneklemeler İçin t testi (Independentsamples t test) Sonuçları	282
Tablo 30	Katılımcıların Eğitim Durumlarına İlişkin Frekans Dağılımı.....	283
Tablo 31	Tek Yönlü Varyans Analizi (OnewayANOVA) Sonuçları.....	284
Tablo 32	Bonferroni Testi Sonuçları	285
Tablo 33	Katılımcıların Yaşadıkları Hanelerdeki Fert Sayısına İlişkin Frekans Dağılımı	286
Tablo 34	Tek Yönlü Varyans Analizi (OnewayANOVA) Sonuçları.....	286
Tablo 35	Bonferroni Testi Sonuçları	287
Tablo 36	Katılımcıların Mesai Saatlerine İlişkin Frekans Dağılımı	288
Tablo 37	Tek Yönlü Varyans Analizi (OnewayANOVA) Sonuçları.....	288
Tablo 38	Bonferroni Testi Sonuçları	289
Tablo 39	Katılımcıların Geleceğe Dair Planlarına İlişkin Frekans Dağılımı	290
Tablo 40	Tek Yönlü Varyans Analizi (OnewayANOVA) Sonuçları.....	290
Tablo 41	Bonferroni Testi Sonuçları	291
Tablo 42	Katılımcıların Hukuki Statüsüne İlişkin Frekans Dağılımı.....	291
Tablo 43	Tek Yönlü Varyans Analizi (OnewayANOVA) Sonuçları.....	292
Tablo 44	Bonferroni Testi Sonuçları	292
Tablo 45	Tek Yönlü Varyans Analizi (OnewayANOVA) Sonuçları.....	294
Tablo 46	Bonferroni Testi Sonuçları	294
Tablo 47	Katılımcıların Türkçe Seviyelerine İlişkin Frekans Dağılımı.....	295
Tablo 48	Tek Yönlü Varyans Analizi (OnewayANOVA) Sonuçları.....	296
Tablo 49	Bonferroni Testi Sonuçlar	296
Tablo 50	Tek Yönlü Varyans Analizi (Oneway ANOVA) Sonuçları.....	297
Tablo 51	Bonferroni Testi Sonuçları	298
Tablo 52	Korelasyon Testi Sonuçları.....	299

Tablo 53	Korelasyon Testi Sonuçları	300
Tablo 54	Katılımcıların Geldikleri Şehirler ve Türkçe Seviyelerine İlişkin Dağılım	301
Tablo 55	Ki-Kare Testi Sonuçları.....	301
Tablo 56	Eşleştirilmiş Örneklem t testi İstatistikleri.....	302
Tablo 57	Eşleştirilmiş Örneklem t testi-Korelasyon Sonuçları.....	302
Tablo 58	Eşleştirilmiş Örneklem t testi (Pairedsamples t test) Sonuçları.....	302
Tablo 59	Eşleştirilmiş Örneklem t-testi İstatistikleri.....	303
Tablo 60	Eşleştirilmiş Örneklem t testi-Korelasyon Sonuçları.....	303
Tablo 61	Eşleştirilmiş Örneklem t testi (Pairedsamples t test) Sonuçları.....	303
Tablo 62	Eşleştirilmiş Örneklem t testi İstatistikleri.....	303
Tablo 63	Eşleştirilmiş Örneklem t testi-Korelasyon Sonuçları.....	304
Tablo 64	Eşleştirilmiş Örneklem t testi (Pairedsamples t test) Sonuçları.....	304
Tablo 65	Eşleştirilmiş Örneklem t testi İstatistikleri.....	304
Tablo 66	Eşleştirilmiş Örneklem t testi-Korelasyon Sonuçları.....	304
Tablo 67	Eşleştirilmiş Örneklem t testi (Pairedsamples t test) Sonuçları.....	305
Tablo 68	Eşleştirilmiş Örneklem t testi İstatistikleri.....	305
Tablo 69	Eşleştirilmiş Örneklem t testi-Korelasyon Sonuçları.....	305
Tablo 70	Eşleştirilmiş Örneklem t testi (Pairedsamples t test) Sonuçları.....	305
Tablo 71	Hipotezlerin Red/Kabul Durumları	306

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1.	Suriyelilerin Hukuki Durumları.....	31
Şekil 2.	İltica Eden Mülteci Sayısının Ükelere Göre Dağılımı	42
Şekil 3.	Uluslararası Göçmen ve Göçmen İşçi Sayısı	43
Şekil 4.	Göçü Etkileyen Nedenler	46
Şekil 5.	Yer Değiştiren Suriyeliler.....	92
Şekil 6.	Suriyeli Mülteci Dağılımı	105
Şekil 7.	YUKK'ya Göre Uluslararası Koruma Düzenlemesi	227
Şekil 8.	Türkiye'de Uluslararası Korunan Sayısı	228
Şekil 9.	Geçici Korunan Suriyeli Sayısı	231
Şekil 10.	Suriyeli Sığınmacılar için Kayıt Dışı İstihdam Döngüsünü.....	249
Şekil 11.	Geçici Koruma Kapsamında Bulunan Suriyeli Göçmenlerin İlk 10 İle Göre Dağılımı	258
Şekil 12.	Erkek Katılımcıların Yaş Aralığı Değişkeni.....	266
Şekil 13.	Kadın Katılımcıların Yaş Aralığı Değişkeni	266
Şekil 14.	Katılımcıların Hizmetlerinden En Çok Faydalandığı Kurumlar.....	271
Şekil 15.	Katılımcıların Statüleri Hakkında Bilgi Edindiği Kaynaklar	272
Şekil 16.	Katılımcıların Çalışma Hayatları	273
Şekil 17.	Katılımcıların Çalışma Hayatları II.....	273
Şekil 18.	Katılımcıların İzmir'de Yaşadıkları Dönemlerde Faaliyet Gösterdikleri İş Alanları	276
Şekil 19.	Katılımcıların Suriye'de Yaşadıkları Dönemlerde Faaliyet Gösterdikleri İş Alanları.....	276
Şekil 20.	Katılımcıların Mesai Saatleri	288